

FUSK

SOM VIRKER

(for det meste!)

Skumtrikset for de late

Rød og sur smiley. Skum kan aldri erstatte skruer, isolasjon og fuger.

Det nye vinduet skal settes inn, og hvordan er det nå med karmskruer, tett og diffusjonsåpen fuge, isolasjon og alt det der? Glem det! Du skummer bare fast vinduet. Det geniale skummet med vokseverk kommer seg inn overalt, fyller ut, setter vinduet urokkelig fast og isolerer det samtidig – det er så lett!

Men den går dessverre ikke. Slett ikke. Av flere grunner. Du risikerer at skummet popper ut overalt og må skjæres og slipes vekk, før du kan lage det pent rundt vinduet. PU-skum brytes ned når det utsettes for lys, og det blir porøst med tiden, så vinduet sitter løsere. I tillegg kan skum sperre fukt inne i vegg, slik at du får råte i både vinduer og treverket rundt.

Noen ganger kan du tøye litt på reglene, og gjøre **ting litt enklere**. Andre ganger skal du følge reglene nøye. Her er litt godkjent fusk – og noen ting du aldri skal gjøre!

Du kunne aldri funnet på å slå inn skruen det siste stykket med en hammer, sminke en gummi-fuge med sand, så den ligner mørtel, eller spare litt på spikerslagene bak platene? Eller?

Men hvis ingen ser det, og det virker, samtidig som du slipper unna med det og sparer både tid og besvær, da er det kanskje greit å fuske litt likevel?

Ofte er det jo slik. Veiledninger og anbefalinger skal vi i prinsippet følge, men iblant er veiledningene kanskje i overkant omstendelige eller forsiktige, og da kan det være greit å fuske. Men i så fall er det ekstra viktig å vite hva du gjør, og du skal ikke ta snarveier som går utover kvaliteten eller sikkerheten.

Her stiller vi oss kanskje litt for lagom til hugg, og foreslår noen snarveier. Noen er greie. Andre krever at du vet hva du gjør. Atter andre er så dumme, at du skal holde deg langt unna. □

TREFLISER OG LIM HOLDER DE GAMLE DØRGREPENE

Bor du i et gammelt hus med fyllingsdører, kjenner du problemet med løse dørgrep og nøkkelhullskilt. Ofte er de skrudd fast så mange ganger, at det er vanskelig å finne treverk å skru fast de små skruene i. En rask løsning er å skjære ut små fliser av tre, og lime dem i hullene. Når limet er tørt, skjæres overskuddet vekk, og dermed har du noe å skru i. Det fungerer en stund – men kun gul smiley, fordi det beste er å felle inn et frisk trestykke i døren.

MUR I MINUSGRADER

Bland litt rødsprit i mørtel og betong, hvis du er nødt til å støpe, mure eller pusse i kulde. Det gjøres også på byggeplassene.

Grønn smiley – men det er smart å dekke til med en vintermatte, så stedet kan herde frostfritt.

USMART!
Flisene kan ikke ligge helt perfekt på hele gulvet, men hvis mønsteret må forskyves, så skal det i hvert fall ikke være der det synes aller mest.

DETTE BETYR ANSIKTENE

Helt i orden. En god måte å klare vanskelige problemer på, hvis du vel å merke har god kontroll på hva du gjør.

Går normalt greit – men pass på. Her skal du være på vakt, for det er langt fra alltid at snarveien er bra nok.

Absolutt ikke en gangbar løsning. Uansett hvor smart den ser ut.

Tenk på hva som synes best

Noen steder synes mer enn andre, og det kan du like gjerne benytte deg av. Hvis veggflisene rett over håndvasken og gulvflisene foran toalettet sitter helt perfekt, så gjør det ikke så mye om fugene varierer litt i bredden andre steder.

En slik innstilling gjør at enkelte bare rister på hodet, og frykter utbredt juks – men brukt riktig, kan det bli godt håndverk. Muligheten til å få et godt resultatet der det teller mest, er størst når du erkjenner at alt sammen aldri vil bli perfekt.

Prinsippet kan brukes overalt. Sørg derfor for at flisene ligger på linje med helt jevne fuger der de synes mest, plasser de peneste gulvbordene der de synes mest, og unngå å skjøte gipsplater der lyset fremhever en ujevn sparkling mest.

Vindskjeve stolper gis en vridning

Du er i ferd med å lage et bindingsverk, og ser at du har vært litt sløv når du har plukket ut materialer: En del av plankene vrir seg som lange propeller. Men du har det travelt, så du setter stolpen forsvarlig fast i den ene enden, spenner en skrutinge på den andre, og vrir stolpen rett mens du skrur den fast.

Det krever at stolpen sitter urokkelig i begge ender. Ellers kan den vri seg igjen senere.

TJA ...
Det er kanskje enklere
å sette fast vinduet til
stenderne på siden når du
gjør det inne i verkste-
det, men det kan bli
vanskelig å rette opp
vinduet i vegg.

JUKS MED TØRKETIDENE

Selv om det står på spannet at malingen skal tørke 24 timer før den kan overmales, kan du kanskje male igjen etter 5 timer, hvis tørkeforholdene er gode.

Men det er på egen risiko. Tørketiden angir når produsenten tar ansvaret for at du ikke ødelegger det første laget ved å male over. Det er altså ofte i orden – men på eget ansvar. Og hvis du plutselig maler i et halvtørt lag, så stopp straks!

Bytt om på rekkefølgen når du setter inn et vindu

Når du skal sette loddrette lekter inn i et reisverk, for å gi et vindu noe å sitte fast på, har du kanskje tenkt at jobben kan gjøres enklere ved å snu om på prosessen. Da skruer du lektene på vinduet først, og setter deretter lektene med vinduet på plass i reisverket. Men vi gir kun en gul smiley, for løsningen blir nok ikke totalt sett noe enklere.

Innfestingen til stenderne på siden blir lettere, og konstruksjonen blir ikke feil om du gjør det slik. Men totalt sett er ikke dette enklere.

Nye fliser i en håndvending

Er du lei av å se på det 30 år gamle badegulvet ditt, samtidig som du ikke har lyst til å begynne helt forfra? Da kan du faktisk la være å begynne forfra. Sitter de gamle flisene godt, er det ingenting i veien for å sette nye oppå. Det skal selvfølgelig være plass under døren – og toalettet, håndvasken og andre ting må kanskje fjernes midlertidig – men flisene i seg selv er ikke noe problem. Er det enkelte løse fliser, hugger du dem vekk og fyller hullet med flislim. I tillegg skal du rense de gamle flisene rene for kalk og fett før de nye limes oppå.

Absolutt en grønn smiley – men du må huske på at du ikke skal heve et gulvsluk selv, det krever en våtromssertifisert fagmann.

Frostfri dybde med tilpassinger

Skal du sette opp stolper til et gjerde eller en carport i en veldrenert tørr og lett jord eller morenegrunn, så er det ikke nødvendig å sette dem lenger ned enn at de står godt og solid fast. Å gå ned til frostfri dybde – som ofte betyr 90 cm – er kun nødvendig når du risikerer at frost i et vannbærende lag i bakken vil kunne løfte stolpene.

Er bakken lett og tørr, er det ikke frosten som avgjør hvor dypt stolpen skal ned.

Bærelag er for jålebukker

Må du virkelig grave opp en halvmeter jord, og fylle opp med et like tykt bærelag av grus, for å lage en liten terrasse i hagen? Det lukter litt av overdrivelse for jålebukker.

På en måte er det kanskje også det. Hvis du har en tett og fast jordbunn, kan du godt nøye deg med å grave av til et 3-5 cm tykt avrettingslag, pluss steinene. Deretter retter du pent opp og gir eventuelt arealet noen runder med en platevibrator, før du legger stein.

Gul smiley – for løsningen kan være grei til en terrasse eller en gangsti, men innkjørsler krever bunnsikring med et bærelag. Vil du være trygg på at terrassen vil holde lenge, skal du også gjøre jobben skikkelig i bakken under den.

Avrettingslaget rettes opp over et par lirer, som du alltid gjør med belegninger.

Deretter legges steinene på den plane flaten, fugene fylles med fugesand, og flaten vibreres tett sammen.

Vi slår da inn skruene!

Det kan være smart å slå skruene lett inn. Da er det lettere å begynne å skru.

Er skruesporet ødelagt før skruen er inne, gjør et velrettet dask jobben.

Selv om vi etter hvert skrur fast alt mulig, og enkelte nesten aldri har brukt spiker, er det ikke så dumt å ha en hammer tilgjengelig når du skrur sammen treemner til alt fra stakitter til reisverk og kledning.

Det kan for eksempel ofte være smart å gjøre skruene klare for skrumaskinen ved å slå dem fast med et hammerslag. Da har du en hånd ledig til å styre emnet, mens du skrur med den andre. Det hender jo også at du får skrudd i stykker sporet i skruen, før den er blitt skrudd helt inn – men også det fikser hammeren med et par velrettede dask, uten at skruen mister det gode grepet sitt.

DROPP GRUNNINGEN

Du setter opp en helt ny levegg, og fordi bord og stolper likevel skal males med en god, dekkende trebeskyttelse, proppet med midler mot mugg, råte, sopp og alskens andre ulykker, så dropper du den temmelig kostbare grunningsoljen. For å være på den sikre siden, legger du derfor på et ekstra strøk av den gode trebeskyttelsen.

NEI, det går ikke! Det eneste sikre i så fall, er at du må lage en ny levegg om noen år. Treet skal ha et soppdrepende middel helt inn i overflaten, for vannet vil komme til å trenge inn bak trebeskyttelsen.

Litt juks er det, men resultatet er ofte mye penere når taket går litt ned på veggen.

Senk taket med en pensel

Det er nesten umulig å male nøyaktig i vinkelen der tak og vegg møtes, og like vanskelig er det å maskere med teip der. Her kan du lære av malerne, som ofte lurer deg med et smart knep: De flytter overgangen 5-10-20 mm ned på veggen. Det er enkelt, linjen blir knivskarp, og det ser helt riktig ut!

SPAR PÅ SKRUENE

En håndfull skruer er nok, når det første laget gips settes i taket. Bare neste lag skrus fullt, vil det nok holde! NEI! Det går på veggen, men i taket er det viktig at begge platelagene skrus helt ut.

Ny maling på gamle tak

Skal du male taket i et gammelt hus, kan du risikere at det tidligere er kalket eller malt med limfarge, som normalt vil smitte litt av – og moderne akrylmaling vil ikke sitte på det. Det er en stor jobb å rense det vekk, så her gjelder det å finne en annen metode. Den ene er å bruke kalk eller limfarge igjen. Den andre er å skrape av løs farge, og gi taket et eller to strøk med primer, som binder underlaget og gjør overflaten tett.

Gul, fordi løsningen ikke nødvendigvis vil virke. Det avhenger blant annet av malingtykkelsen.

Pussvegg på gipsbunn

Mørtelen av sand og flislim filses i store sirkler til en flott pussflate.

Skal du etterisolere innvendig eller bygge en lettvegg i et murhus, vil du kanskje gjerne ha veggen til å se ut som en pussvegg. Ikke noe problem! Du armerer og sparkler skjøtene på gipsplatene som vanlig, før du legger på

primer. Deretter trekker du en blanding av flislim og fin sand på veggen i et tynt lag. Når mørtelen har satt seg, filser du overflaten med et fuktig skumbrett.

Flislim rørt opp med sand, hefter fint på gipsplatene.

FORKLEDD SOM MØRTEL

Vil du fuge med gummimasse rundt et vindu i en murvegg, og du vet at det vil fungere like godt som en fuge av mørtel – men er lei av det glatte utseendet? Blås tørr sand over den friske gummifugen. Da ligner den mørtel.

Plankegulv på lekter

Du vil legge lekre nye gulvbord på tilfarere, men har ikke høyde i rommet til store, solide tilfarere. Hva gjør den kvikke da? Han bruker noen små lekter som er lave nok til rommet. Det kan du fint gjøre, hvis du sørger for at de er jevne, rette og tørre. Du må plukke ut hver enkelt lekt i byggvarehuset, og la dem ligge og akklimatisere seg i det rommet de skal legges i en uke eller mer. Lektene kan legges med enten den brede eller den smale siden opp. Det er kun et spørsmål om hvor tett du klosser dem opp.

Legger du lektene på den flate siden for å spare høyde, må du klosser dem tettere opp.

DETTE ER GREIT

Du kan godt være litt kreativ når du legger spikerslag utenpå reisverket, og bruke trestumpene du har. Platene medvirker også til å sikre stivheten.

MAL VEKK RUSTEN

Hagemøblene skal males, men det er rust i skjøtene, og rust kan man jo ikke male på – eller? Jo, det kan du faktisk, hvis du bruker riktig maling, for eksempel Hammerite. Fjern først løs rust med en hard stålborste, og mal i vei.

Skal det bli helt fint og glatt, må rusten bort – men riktig maling vil sitte godt fast, også på rust.

Sprekker i skjelettet

Det er viktig å lage solide og nøyaktige spikerslag, altså det du fester panel, gipsplater og andre plater til. Men det viktigste er at platene understøttes langs alle kanter og plateskjøter. Du kan derfor fint lage åpne skjøter i spikerslagene, i tillegg til at du kan la dem slutte opptil 20 cm fra kanten. Når platene først er skrudd på bordene og bidrar til å sikre stivheten, gjør det ingen forskjell, og du sparer deg for både en masse materialer og mange tilpassinger.

Når du har kontroll på at alle kanter blir understøttet, og at skruene på platene har noe å gripe i, betyr det lite for stivheten på veggene at spikerslagene ikke sitter tett sammen overalt.

Hold på nettstrimmelen

Bruk selvklebende armeringsnett i skjøtene mellom gipsplater, i stedet for det "autoriserte" armeringspapiret, hvis papiret skaper problemer. Det er ikke bra nok for proffer hvis garantiene skal holde. Men det har vært en god løsning i mange år, og vi amatører vil ofte oppnå et bedre resultat. Dekker du veggene med filt etterpå, går det uansett ikke galt.

Når du har trykket fast armeringsstrimmelen på gipsplatene, skal sparkelmassen trykkes inn i sprekkene gjennom nettet.

